

World Health Organization

ICF

The WHO logo, featuring a globe with a caduceus and a laurel wreath, is centered on the slide. Overlaid on the logo is the text "ICF" in a large, bold, black font.

ICF

Het nieuwe lid van de WHO Familie van Internationale Classificaties

www.who.int/classification/icf

www.rivm.nl/who-fic

rivm

RIJKSINSTITUUT VOOR VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Nederlands WHO-FIC Collaborating Centre

www.rivm.nl/who-fic

willem.hirs@rivm.nl

marijke.de.kleijn@rivm.nl

vanravensberg@paramedisch.org

heerkens@paramedisch.org

h.tennapel@inter.nl.net

Onderwerpen

ICF

- **Wat is de ICF**
- Ontstaan
- WHO FIC / Family of International Classifications
- ICF-publicaties
- Kenmerken ICF
- Gebruik

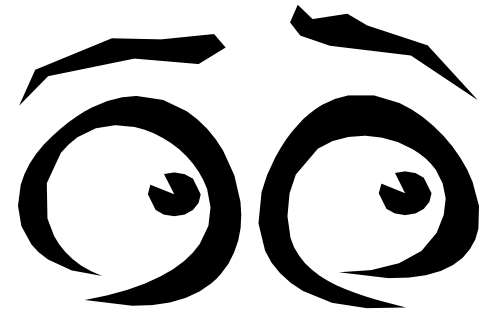

Wat is de ICF: Omschrijving

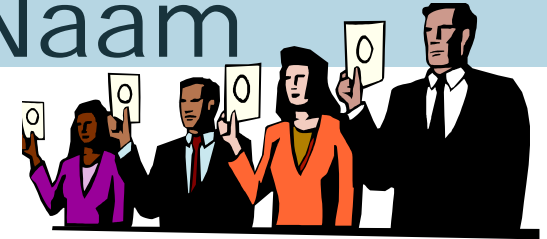
ICF

De ICF is:

- een begrippenstelsel, waarmee functioneren eventuele problemen
- eenduidige beschrijving vanuit 3 verschillende dimensies + externe factoren

Wat is de ICF: Naam

ICF

Engels

- ICF, International Classification of Functioning, Disability and Health

Nederlands

- ICF, Nederlandse vertaling van de 'International Classification of Functioning, Disability and Health'

Onderwerpen

ICF

- Wat is de ICF
- **Ontstaan**
  - ICD
  - ICIDH
  - ICF
- WHO FIC
- ICF-publicaties
- Kenmerken ICF
- Gebruik

Ontstaan: ICD

ICF

Al heel lang behoefte aan gestructureerd vastleggen van gegevens:

Sinds 1893: ICD, International Classification of Diseases

mortaliteit & morbiditeit

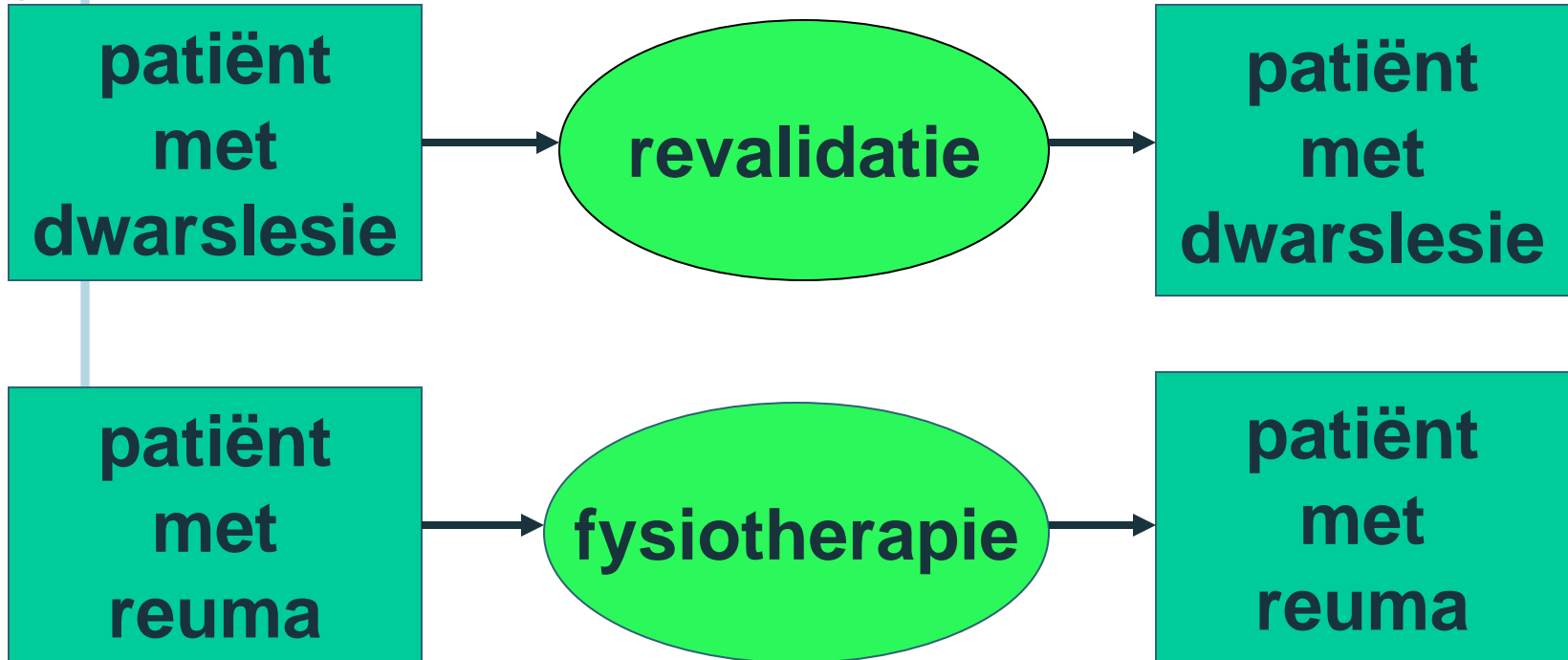
Verschuiving van aandacht in de zorg

Ontstaan: ICDH

ICF

input

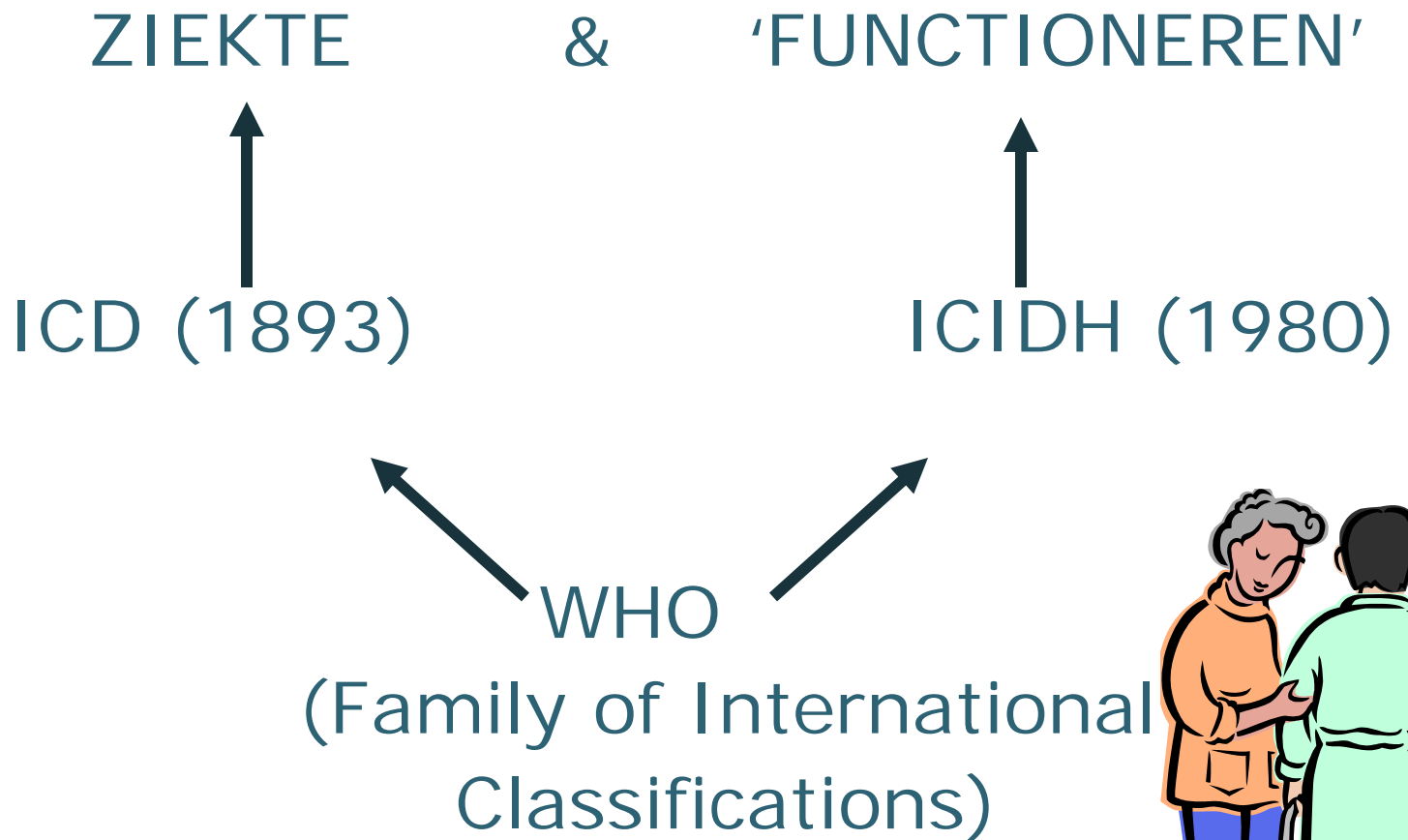
output

Ontstaan: Waarom ICDH ?

ICF

Ontstaan: ICDH

ICF

- **Gebruik** van de ICDH door heel veel verschillende groepen;
- **Kritiek** op een groot aantal fronten
  - overlap
  - negatieve termen
  - omschrijvingen
  - Westers
  - causale relaties
  - .....
  - missing items
- 1993: start **revisie** van de ICDH;

Ontstaan: ICF

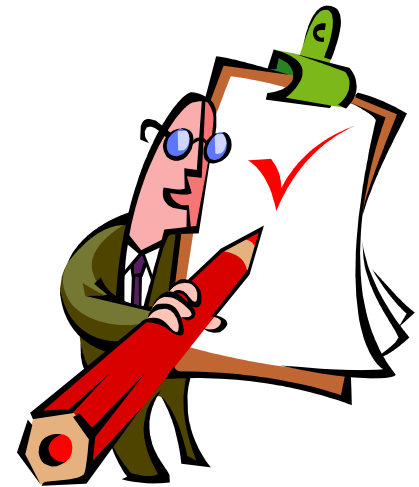
ICF

- revisietraject 1993-2001, inclusief **field testing** van ICF-drafts: alfa-draft, beta-1 draft en beta-2 draft;
- mei 2001: goedkeuring ICF door **WHA** & publicatie ICF in de 6 officiële WHO talen;
- april 2002: publicatie Nederlandse ICF door **WHO-FIC Collaborating Centre (RIVM)**.

Onderwerpen

ICF

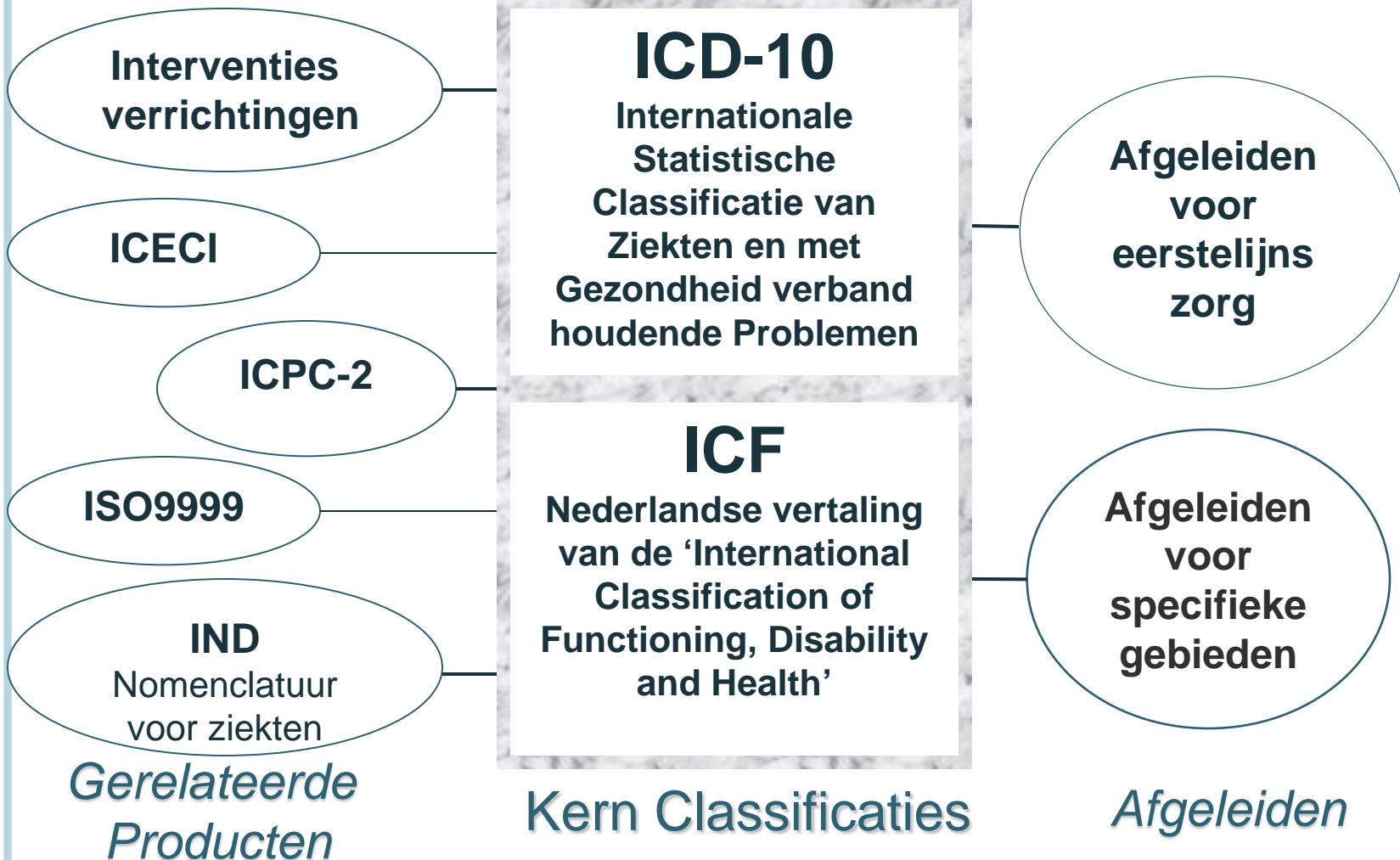
- Wat is de ICF
- Ontstaan
- **WHO-FIC / Family of International Classifications**
- ICF-publicaties
- Kenmerken ICF
- Gebruik

WHO-FIC: Family of International Classifications

ICF

Onderwerpen

ICF

- Wat is de ICF
- Ontstaan
- WHO-FIC / Family of International classifications
- **ICF-publicaties**
- Kenmerken ICF
- Gebruik

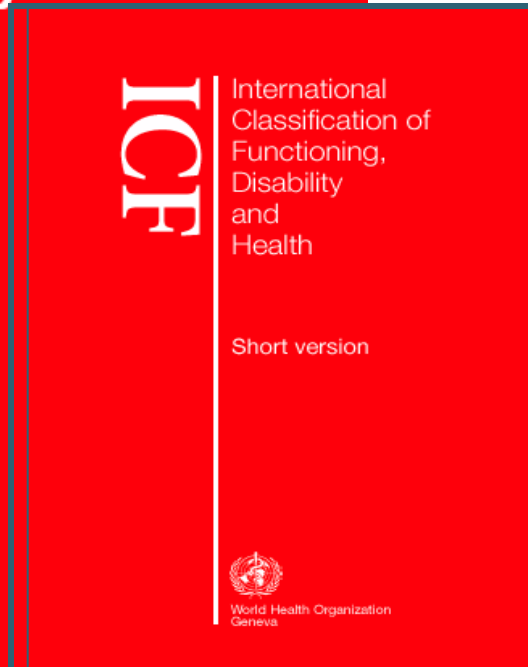

ICF

Nederlandse
vertaling van de
'International
Classification of
Functioning,
Disability and
Health'

Nederlands WHO FIC Collaborating Centre

ICF Publicaties

1. **Volledige (meer gedetailleerde) versie van de ICF**
- vier niveaus
2. **Beknopte (minder gedetailleerde) versie van de ICF**
- eerste twee niveaus
- alleen in Engels

CD-Rom in de Nederlandse versie

ICF

Als bijlage bij boek in NL!

Bevat:

- Classificatie als:
  - Hierarchische Browser
  - PDF-document
  - XML-bestand
- Logische zoekfuncties
- Cross referenties via hyperlinks
- Mogelijkheid tot selectie en bewerken van subsets
- Gebaseerd op CEN/TS 14463, Standaard (ClAML)

Website ICF

ICF

- **ICF-basisinformatieset**
- **Trainingsmateriaal**
- **Browser**

WHO: www.who.int/classification/icf

RIVM: www.rivm.nl/who-fic

Onderwerpen

ICF

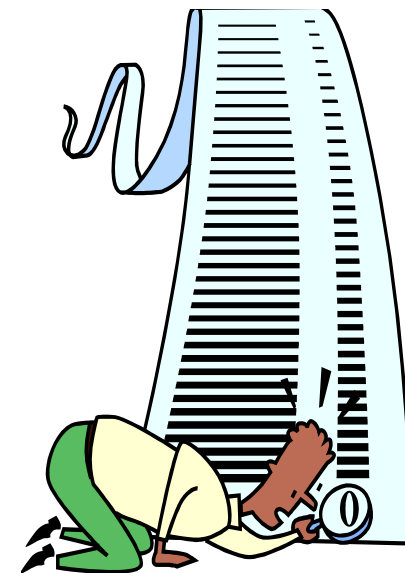
- Wat is de ICF
- Ontstaan
- WHO-FIC / Family of International Classifications
- ICF-publicaties
- **Kenmerken ICF**
- Gebruik

Kenmerken ICF

ICF

- Doelstellingen
- Uitgangspunten
- Terminologie
- Schema
- Definities
- Hoofdstukindeling
- Structuur
- Coderingen
- Typeringen

Kenmerken ICF: Doelstellingen 1

ICF

- Voorzien in een *grondslag* voor:
  - begrijpen en bestuderen van menselijk functioneren
  - behandeldoelen
  - uitkomsten van behandeling
  - determinanten van gezondheid
- Scheppen van een *gemeenschappelijke taal* voor:
  - beschrijven van iemands functioneren
  - verbeteren van communicatie

Kenmerken ICF: Doelstellingen 2

ICF

- Mogelijk maken van een *vergelijking van data* tussen:
  - verschillende landen
  - vakgebieden en sectoren in de gezondheidszorg
  - verschillende momenten in de tijd
- Bieden van een *systematisch codestelsel* voor:
  - informatiesystemen in de gezondheidszorg

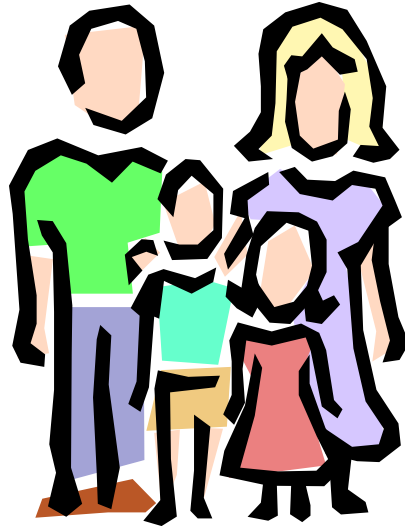
Kenmerken ICF: Uitgangspunten

ICF

Menselijk functioneren	- <u>niet</u> <i>alleen problemen</i>
Universeel model	- <u>niet</u> <i>minderheidsmodel</i>
Integratief Model	- <u>niet</u> <i>alleen medisch of sociaal</i>
Interactief model	- <u>niet</u> <i>lineair progressief</i>
Oorzaak irrelevant	- <u>niet</u> <i>etiologische oorzaak</i>
Inclusief omgeving	- <u>niet</u> <i>alleen persoon</i>
Toepasbaarheid over culturen heen	- <u>niet</u> <i>Westerse concepten</i>
Operationeel	- <u>niet</u> <i>alleen theorie gestuurd</i>
Alle leeftijdscategorieën	- <u>niet</u> <i>gericht op volwassenen</i>

Kenmerken ICF: Universeel model vs minderheidsmodel

ICF

Iedereen kan
problemen hebben in het
functioneren
Continuum
Multi-dimensioneel

Specifieke groepen
met problemen in het
functioneren
Categoraal
Uni-dimensioneel

Kenmerken ICF: Medisch vs sociaal model

ICF

- **PERSOONLIJK** probleem vs **SOCIAAL** probleem
- medische zorg vs sociale integratie
- individuele behandeling vs sociale actie
- professionele hulp vs individuele & collectieve verantwoordelijkheid
- persoonlijke aanpassing vs aanpassing omgeving
- gedrag vs attitude
- zorg vs mensenrechten
- gezondheidszorgbeleid vs politiek

ICF beoogt een integratie van beide modellen!

Kenmerken ICF: Beschrijvend

ICF

- ICF bevat beschrijvers (los van oorzaak) van het menselijk functioneren
- Beschrijving mogelijk vanuit drie perspectieven:
  - de mens als organisme
functies & anatomische eigenschappen
  - het menselijk handelen
activiteiten
  - deelname aan de samenleving
participatie

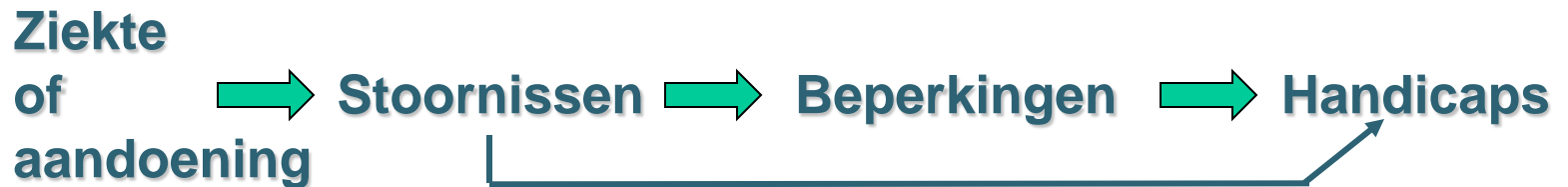

Kenmerken ICF: Terminologie

ICF

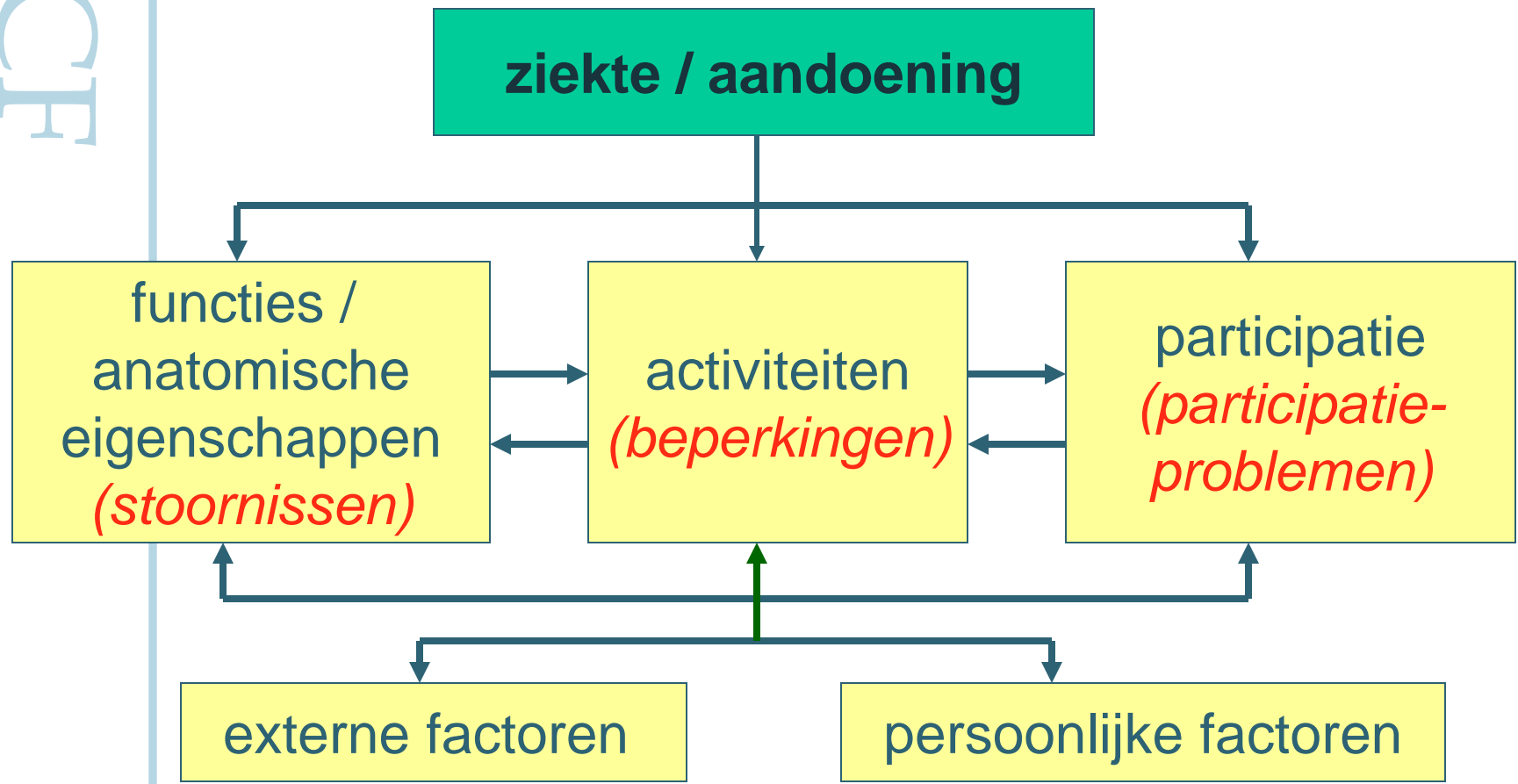
<u>ICF</u>		<u>ICIDH</u>
• Funcities <i>(stoornissen)</i>	VS	stoornissen
• Anatomische eigenschappen <i>(stoornissen)</i>		
• Activiteiten <i>(beperkingen)</i>	VS	beperkingen
• Participatie <i>(participatieproblemen)</i>	VS	handicaps
• Externe Factoren <i>(belemmeringen)</i>	VS	-----

Schema ICDH-1980

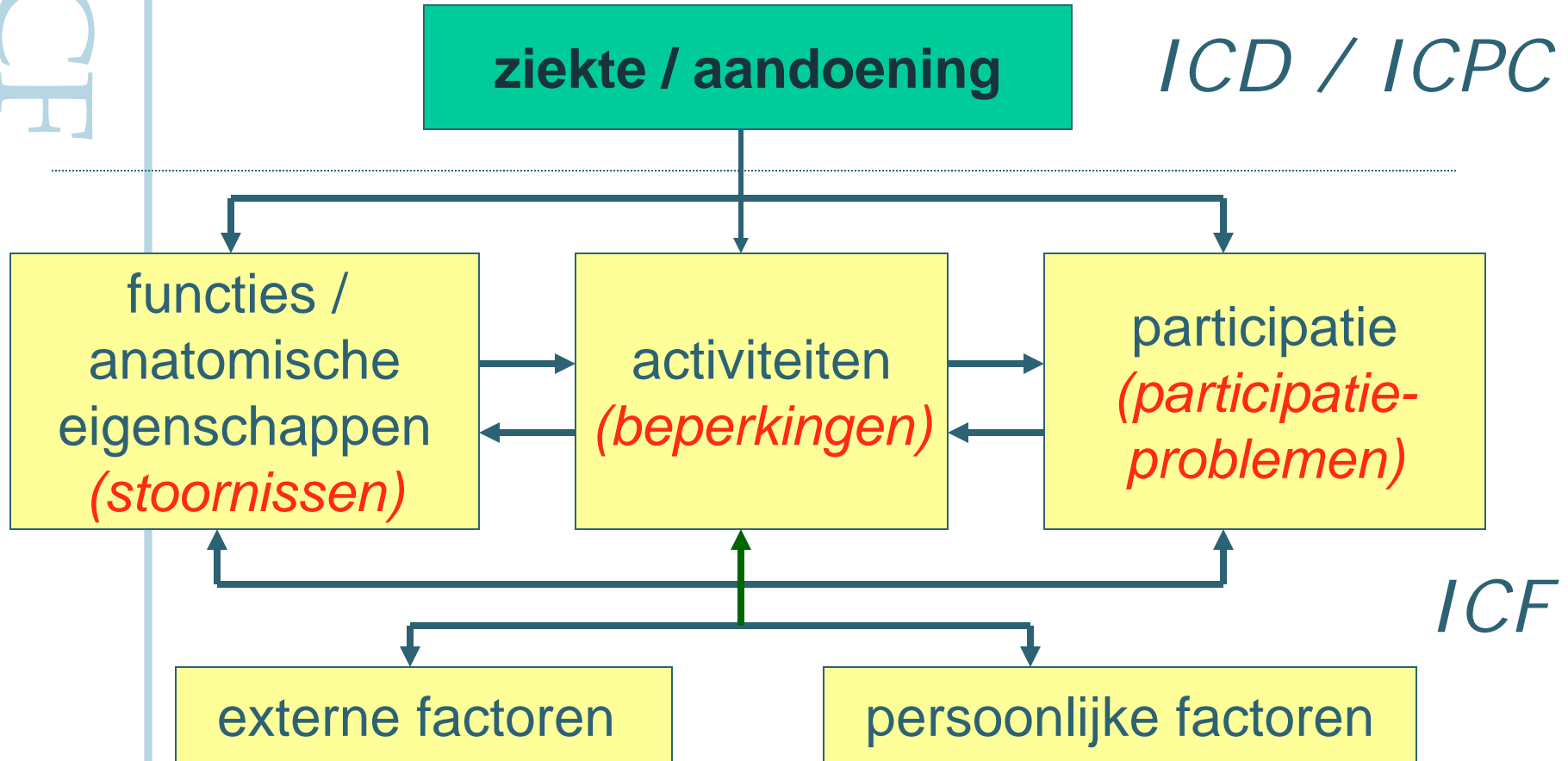
Kenmerken ICF: Schema ICF

ICF

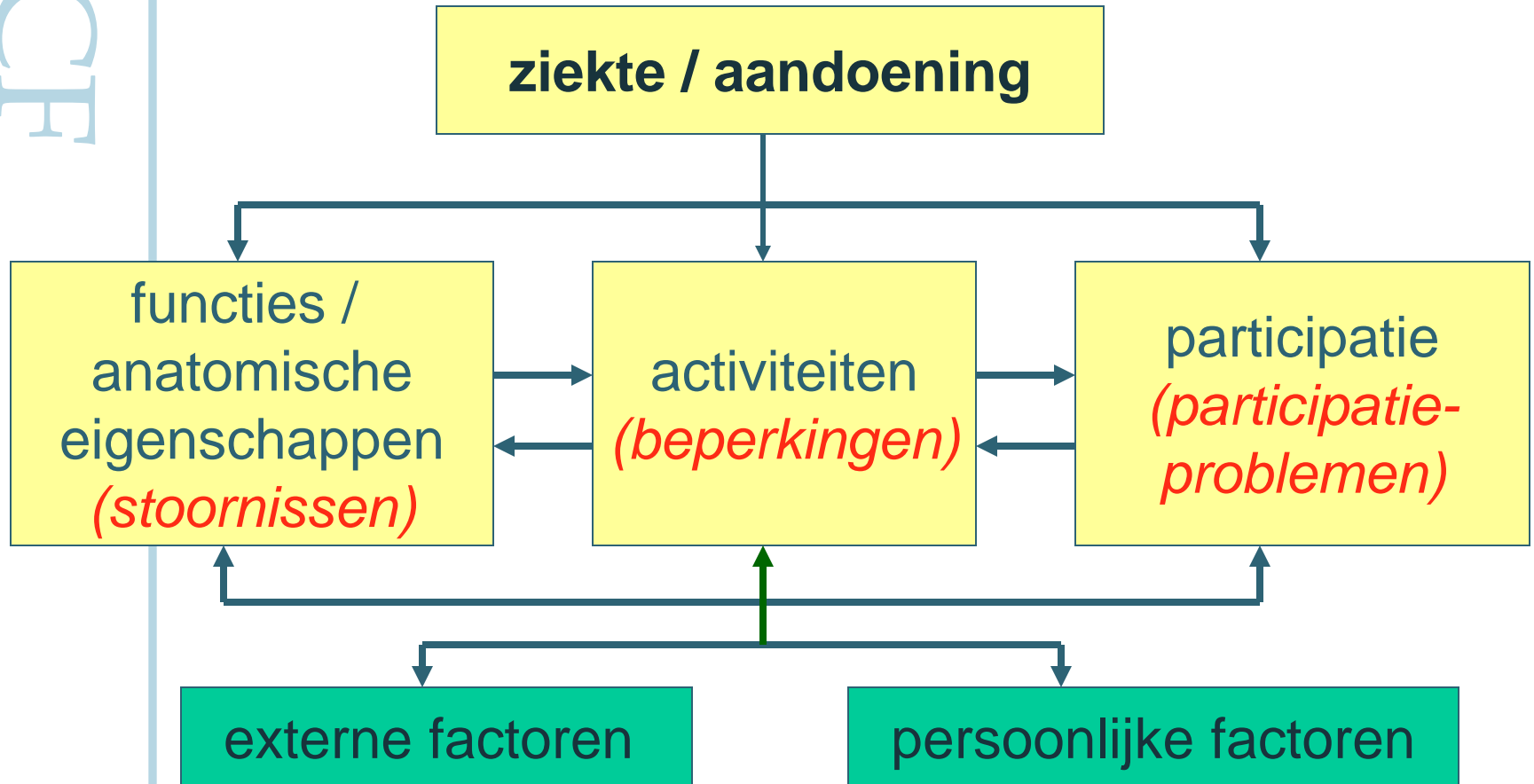
Kenmerken ICF: Schema/te gebruiken classificaties

ICF

Kenmerken ICF: Schema / gezondheidstoestand = gele vakjes

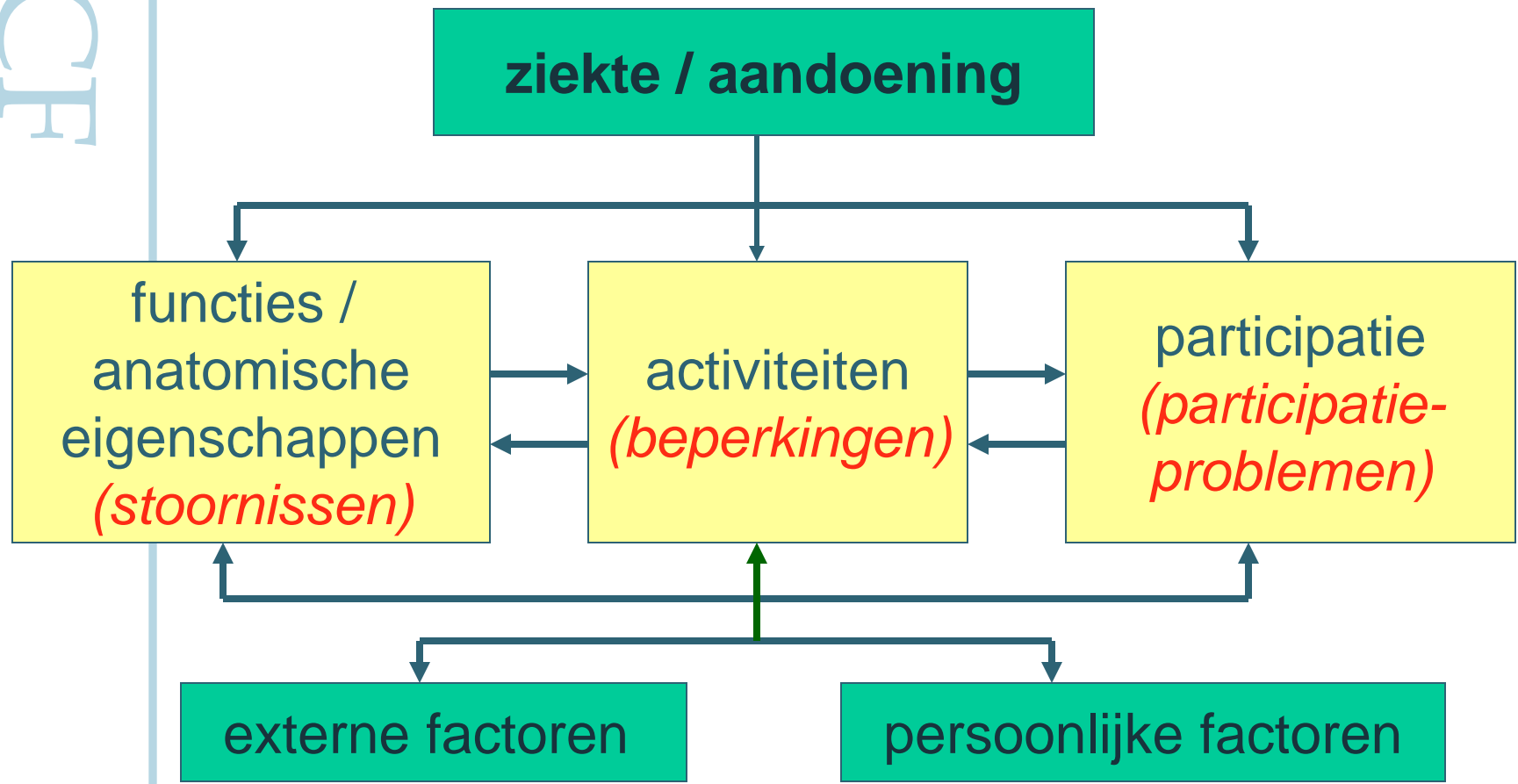
ICF

Kenmerken ICF: Schema / (problemen met) functioneren = gele vakjes

ICF

Kenmerken ICF: Schema / probleemvoorbeelden = gele vakjes

ICF

ziekte / aandoening

- Pijn
- Tonus
- Beweeglijkheid
- Ademdiepte
- Geheugen
- Aandacht
- Stem & spraak
- Proprioceptie
- Continentie

- Zitten
- Staan
- Omrollen
- Converseren
- Apparatuur bedienen
- Lopen
- Problemen oplossen

- Persoonlijke verzorging
- Mobiliteit
- Communicatie
- Werk / arbeid
- School / opleiding
- Gezin / groep
- Sport / hobby

Kenmerken ICF: Schema / onderliggende Factoren

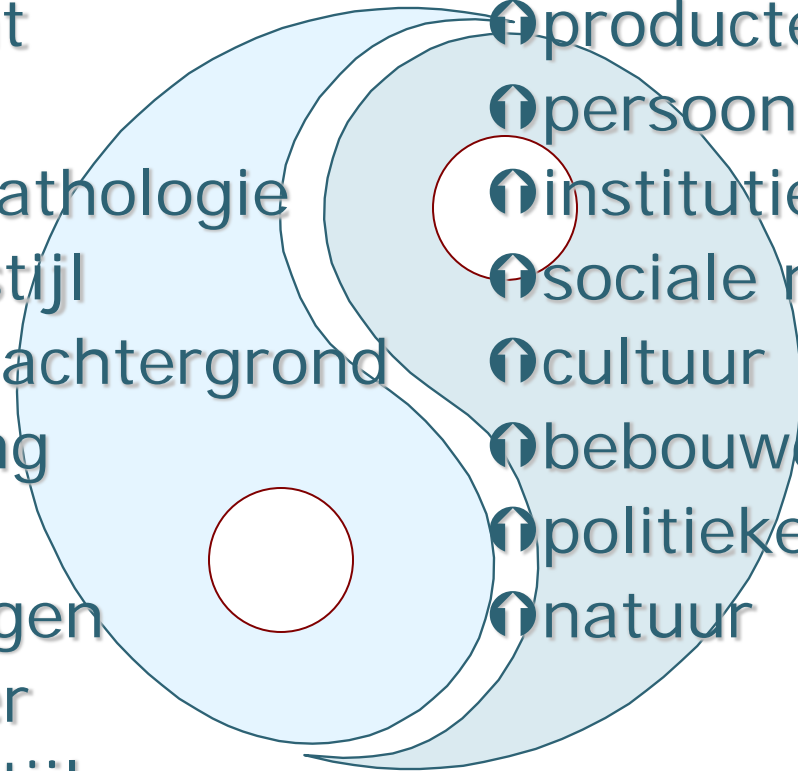
ICF

Persoonlijke factoren

- ↑ geslacht
- ↑ leeftijd
- ↑ nevenpathologie
- ↑ copingstijl
- ↑ sociale achtergrond
- ↑ opleiding
- ↑ beroep
- ↑ ervaringen
- ↑ karakter
- ↑ levensstijl
- ↑ .....

Externe factoren

- ↑ producten
- ↑ persoonlijke omgeving
- ↑ instituties
- ↑ sociale normen
- ↑ cultuur
- ↑ bebouwde omgeving
- ↑ politieke factoren
- ↑ natuur

Kenmerken ICF: Definities

ICF

- ***Functies***: fysiologische en mentale eigenschappen van het menselijk organisme.
- ***Anatomische eigenschappen***: positie, aanwezigheid, vorm en continuïteit van onderdelen van het menselijk lichaam.
- ***Stoornissen***: afwijkingen in of verlies van functies of anatomische eigenschappen.

Kenmerken ICF: Definities vervolg 1

ICF

- **Activiteiten:** onderdelen van iemands handelen.
- **Beperkingen:** moeilijkheden die iemand heeft met het uitvoeren van activiteiten.
- **Participatie:** iemands deelname aan het maatschappelijk leven.
- **Participatieproblemen:** problemen die iemand heeft met het deelnemen aan het maatschappelijk leven.

Kenmerken ICF: Definities vervolg 2

ICF

- ***Externe factoren:*** iemands fysieke en sociale omgeving.
- ***Persoonlijke factoren:*** iemands individuele achtergrond.

Hoofdstukindeling ICF

ICF

- **Hoofdstukindeling Functies**
- **Hoofdstukindeling Anatomische eigenschappen**
- **Hoofdstukindeling Activiteiten & Participatie**
- **Hoofdstukindeling Externe factoren**
- **Géén indeling persoonlijke factoren**

Hoofdstukindeling ICF: Functies & Anatomische eigenschappen

ICF

<p>1 Mentale functies</p>	<p>1 Anatomische eigenschappen van zenuwstelsel</p>
<p>2 Sensorische functies en pijn</p>	<p>2 Anatomische eigenschappen van oog, oor en verwante structuren</p>
<p>3 Stem en spraak</p>	<p>3 Anatomische eigenschappen van structuren betrokken bij stem en spraak</p>
<p>4 Functies van hart en bloedvatenstelsel, hematologische systeem, afweersysteem en ademhalingsstelsel</p>	<p>4 Anatomische eigenschappen van hart en bloedvatenstelsel, afweersysteem en ademhalingsstelsel</p> <p style="text-align: right;"><i>zie vervolg</i></p>

Hoofdstukindeling ICF: Functies & Anatomische eigenschappen - vervolg

ICF

5 Functies van spijsverteringsstelsel, metabool stelsel en hormoonstelsel	5 Anatomische eigenschappen van spijsverteringsstelsel, metabool stelsel en hormoonstelsel
6 Functies van urogenitaal stelsel en reproductieve functies	6 Anatomische eigenschappen van urogenitaal stelsel
7 Functies van bewegings-systeem en aan beweging verwante functies	7 Anatomische eigenschappen van structuren verwant aan beweging
8 Functies van huid en verwante structuren	8 Anatomische eigenschappen van huid en verwante structuren

Hoofdstukindeling ICF: Activiteiten & Participatie

ICF

- 1 Leren en toepassen van kennis**
- 2 Algemene taken en eisen**
- 3 Communicatie**
- 4 Mobiliteit**
- 5 Zelfverzorging**
- 6 Huishouden**
- 7 Tussenmenselijke interacties en relaties**
- 8 Belangrijke levensgebieden**
- 9 Maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven**

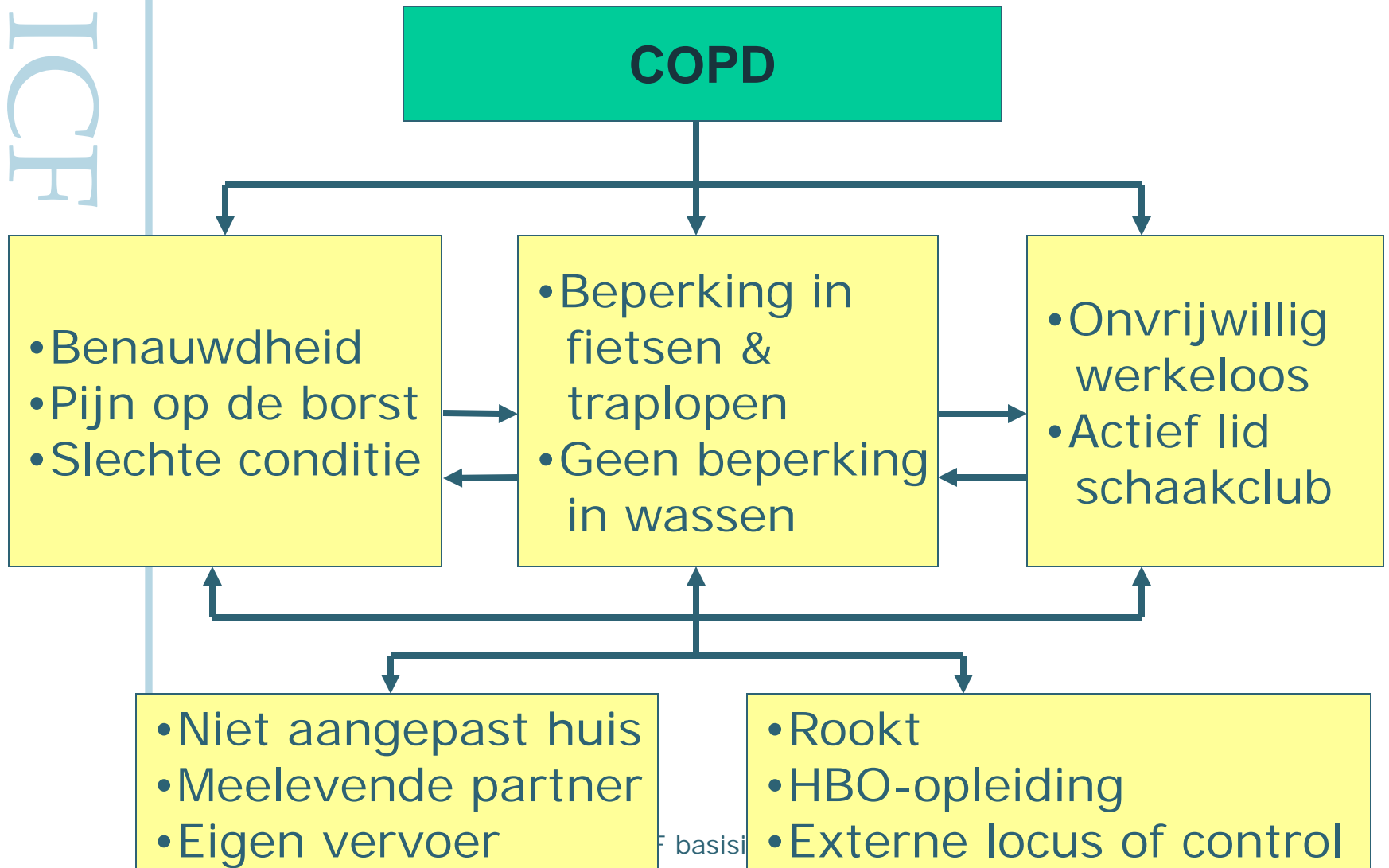
Hoofdstukindeling ICF: Externe Factoren

ICF

- 1 Producten en technologie**
- 2 Natuurlijke omgeving en door de mens aangebrachte veranderingen daarin**
- 3 Ondersteuning en relaties**
- 4 Attitudes**
- 5 Diensten, systemen en beleid**

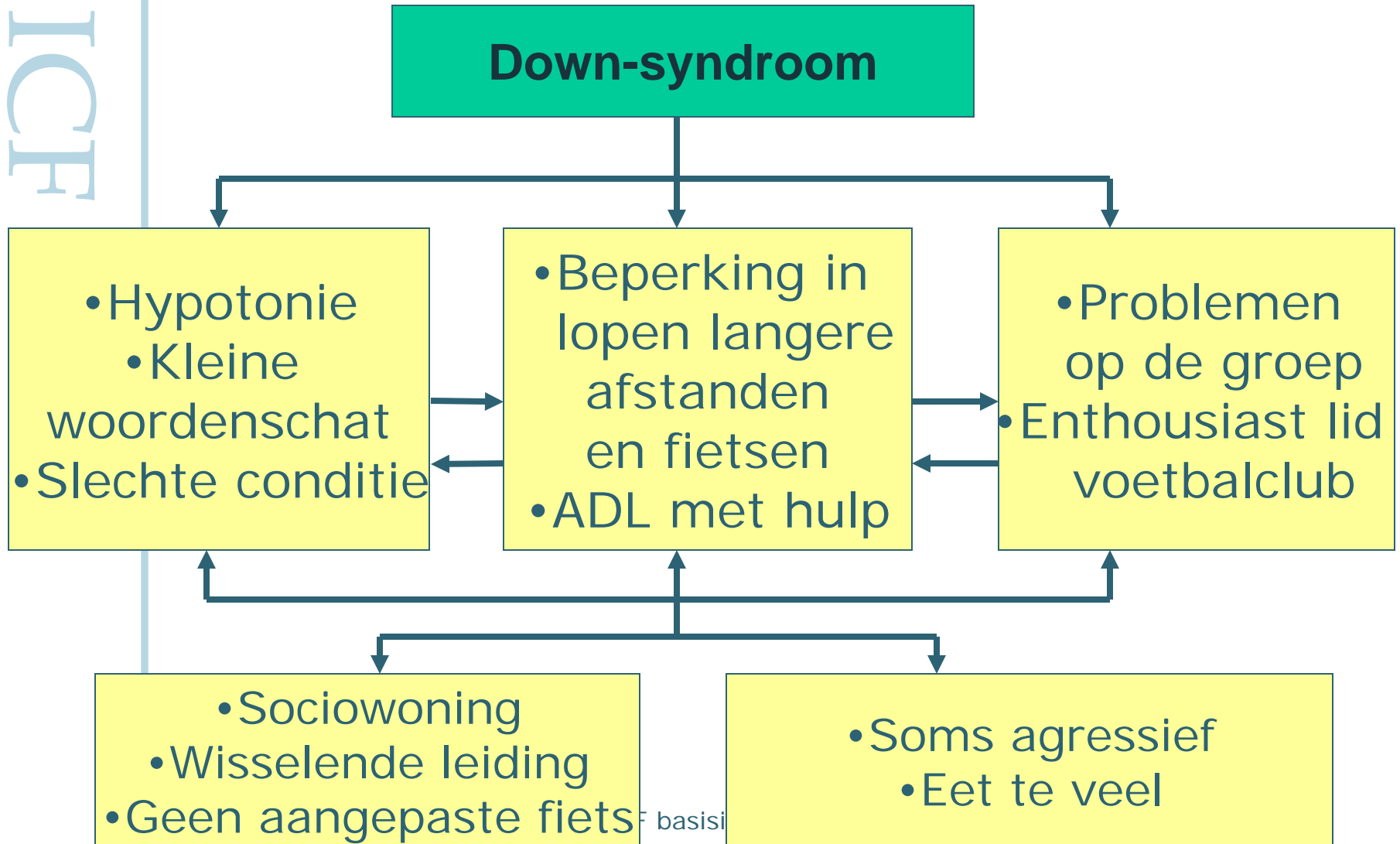
Kenmerken ICF: Voorbeelden

ICF

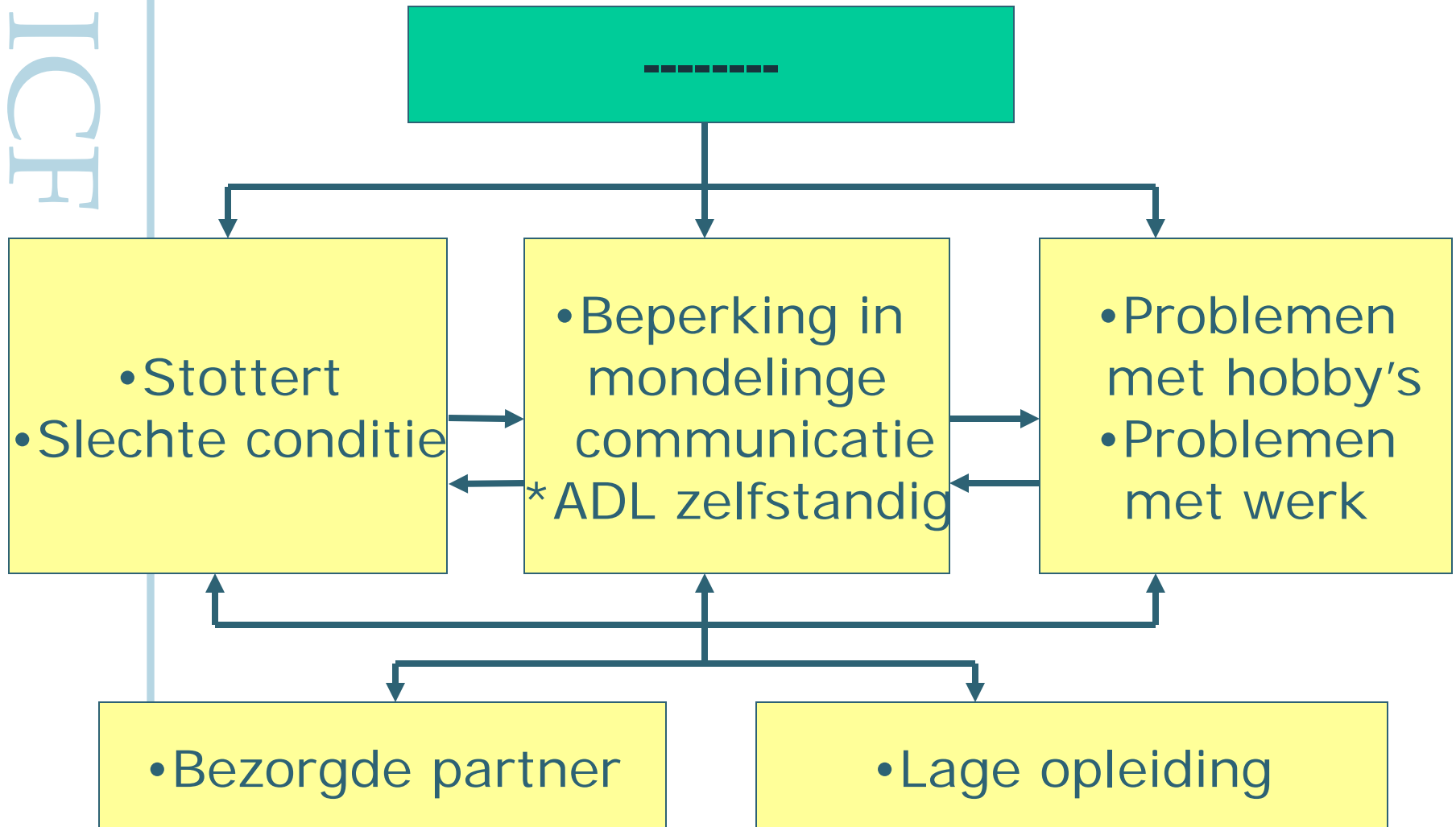
Kenmerken ICF: Voorbeelden

ICF

Kenmerken ICF: Voorbeelden

ICF

Kenmerken ICF: Structuur / componenten & constructen

ICF

Funcities & Anatomische eigenschappen

*Afwijkingen in
en verlies van*
* *Funcities*
* *Anatomische
eigenschappen*

Activiteiten & Participatie

Vermogen
Uitvoering

Externe Factoren

*Invloed van
fysieke en
sociale
omgeving*

Kenmerken ICF: Coderingen

ICF

b = functie

s = anatomische eigenschap

d = activiteit / participatie

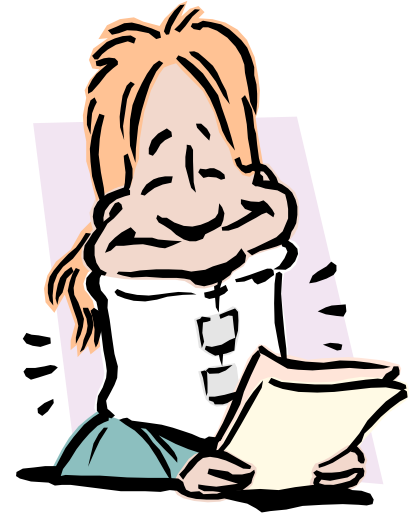
te vervangen door:

a = activiteit, of

p = participatie

om specifiek activiteit of participatie aan te geven

e = externe factor

Kenmerken ICF: Coderingen - vervolg

ICF

1^e niveau:

hoofdstukken

b.v. b1

mentale functies

2^e niveau:

bloktitels en hoofdcategorieën

b.v. algemene mentale functies (b110-b139)

b.v. b114

oriëntatie

3e en 4e niveau:

categorieën / klassen

b.v. b1142

oriëntatie in persoon

b.v. b11420

oriëntatie in eigen persoon

Kenmerken ICF: Typeringen

ICF

- Alle componenten van de ICF zijn voorzien van één of meer typeringen. Dit zijn cijfers achter de decimale punt.
- Bij alle componenten is de **1e typering**, d.w.z. het eerste cijfer achter de decimale punt, de ernst van het probleem (bij activiteiten & participatie 1e en 2e).

Typering 'ernst'

ICF

0	geen probleem	0 - 4%
1	licht probleem	5 - 24%
2	matig probleem	25 - 49%
3	ernstig probleem	50 - 95%
4	volledig probleem	96 - 100%
8	niet gespecificeerd	
9	niet van toepassing	

Kenmerken ICF: Typeringen - vervolg

ICF

- **Functies:** **1^e ernst**
- **Anatomische eigenschappen** **1^e ernst**
2^e aard stoornis
(3^e lokalisatie)
- **Activiteiten & participatie** **1^e ernst uitvoering**
2^e ernst vermogen
- **Externe factoren** **.cijfer / mate belemmering**
+cijfer / mate ondersteuning

Kenmerken ICF: Commentaar op opvatting WHO

ICF

- Met **vermogen** meet je wat iemand kan doen in een 'standaardomgeving', zonder hulp(middelen)?
- Met **uitvoering** meet je wat iemand feitelijk doet in zijn/haar omgeving, evt. met hulp(middelen).

	vermogen	uitvoering
a	WHO	
p	?	WHO

+/- hulp(middel)

Onderwerpen

ICF

- Wat is de ICF
- Ontstaan
- WHO-FIC / Family of International Classifications
- ICF-publicaties
- Kenmerken ICF
- **Gebruik**

Gebruik ICF

ICF

- Gezondheidszorg
- Sociale zekerheid
- Onderwijs
- Arbeidsomstandigheden
- Wet- en regelgeving
- Anders ....

Gebruik ICF

ICF

- Gezondheidszorg:
  - gezondheidsstatistiek
  - klinische praktijk
  - management
  - beleid
  - ontwikkelingsprojecten
  - onderzoek

Gebruik ICF:

relevante gegevens primaire zorg

ICF

- Problemen cliënt / cliëntsysteem
(anamnese)
- Bevindingen *(onderzoek)*
- (Elementen van) diagnose *(analyse)*
- Behandeldoelen *(behandelplan)*
- Gerealiseerde behandeldoelen
(evaluatie)

Gebruik ICF:

klinisch gebruik / selectie interventies

<h2>ICF Functies & Anatomische eigenschappen</h2>	<h2>Activiteiten & Participatie</h2>	<h2>Externe factoren</h2>
<p>verminder de stoornis</p> 	<p>bevorder iemands vermogen bevorder de uitvoering in de huidige omgeving</p> 	<p>elimineer wat belemmert maak wat ondersteunt</p>

Gebruik ICF: Beleid

ICF

- Assessment van gezondheid bevolking
- Opstellen van wetgeving op terrein van gezondheidszorg
- Verstrekkingbeleid van hulpmiddelen
- .....

Gebruik ICF: Ontwikkelingprojecten

ICF

Ontwikkeling van:

- richtlijnen & protocollen
- verslagleggingsystemen / EPD & EZD
- indicatie-instrumenten
- communicatiesystemen
- database
- trefwoordenlijst voor ontsluiting literatuur
- onderwijsmateriaal

Gebruik ICF: Onderzoeksprojecten

ICF

- Omschrijven van afhankelijke en onafhankelijke variabelen & keuze meetinstrumenten
- Vaststellen van o.a. doeltreffendheid van interventie, zorgconsumptie, kosten en doelmatigheid van zorg

Gebruik ICF: epidemiologisch onderzoek

ICF

- Gezamenlijke vastlegging van gegevens over ziekte en over functioneren
- Verbanden tussen deze gegevens
- Verbanden tussen ICF componenten
- ICF basis sets voor bepaalde ziekten(groepen)
- Beschrijving van wat klinisch belangrijk is voor het functioneren
- Determinanten van functioneringsproblemen i.p.v. inschatting van ernst van ziekten(groepen)

Gebruik ICF: Niveaus van gebruik

ICF

Gebruik ICF op drie 'niveaus':

- Gebruik van basisbegrippen, definities & het schema

b.v. beleid

- Gebruik van de namen van de klassen

b.v. protocollen, communicatie-instrumenten

- Gebruik van de codes

b.v. EPD/EZD

Gebruik ICF: toekomst

ICF

- Ontwikkeling van op ICT gebaseerde codeermethoden
- Gebruik van bestaande meetinstrumenten voor bepaalde ICF-categorieën
- Ontwikkeling van training en kwaliteitsborging van het coderen, de toepassing, de verslaglegging en de terminologie
- Doorverbinding van het instellingsmanagement met het maken van beleid
- Ontwikkeling van een operationalisatie van de ICF voor klinisch gebruik